

ת"פ 35469/02/19 - מדינת ישראל נגד א' מ'

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"פ 35469-02-19 מדינת ישראל נ' מ'

בפני
בעניין: כבוד השופט עמית מיכלס
מדינת ישראל

המאשימה

נגד
א' מ'

הנאשם

בשם המאשימה: עו"ד מודיש ארדני עו"ד מאיה אשכנזי

בשם הנאשם: עו"ד רות מוחבר

גזר דין

רקע ועובדות כתב האישום

1. הנאשם הורשע במסגרת הסדר דיוני שכלל את תיקון כתב האישום, בעבירות שעניינן **תקיפת בת זוג**, לפי סעיף 382(ב) לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: החוק) ו**איומים**, לפי סעיף 192 לחוק.

2. על פי עובדות כתב האישום המתוקן, ביום 21.9.2018, בשעה 23:20 לערך, פרץ ויכוח בין הנאשם ובת זוגו (להלן: המתלוננת) במהלך נסיעה, בנוכחות שלושת ילדיהם הקטינים. במהלך הוויכוח צעקו השניים זה על זה וגידפו זה את זה. בשלב מסוים איים הנאשם על המתלוננת באומרו: "אם לא תסתמי את הפה אני אכניס לך את המפתח לעין". משהגיעה המשפחה לביתם, יצאה המתלוננת מהרכב. הנאשם ניגש אליה בהליכה מהירה, אחז בחוזקה בצווארה והטיח את ראשה ברכב החונה בעוד המתלוננת זועקת לעזרה, כל זאת לעיני ילדיהם הקטינים, אשר הפצירו בנאשם לחדול ממעשיו בקריאות "אבא די". משהבחין הנאשם שהמתלוננת מצלצלת למשטרה, אמר לה: "היום אני ארצח אותך", ונתן לה מכה בראשה. בתגובה, אחזה המתלוננת בידו של בנה ונמלטה בריצה מהנאשם. כתוצאה ממעשי הנאשם נגרמו למתלוננת סימנים בצווארה.

3. ביום 20.1.2020 הוצג ההסדר הדיני בין הצדדים, במסגרתו הוסכם שהנאשם יופנה לשירות המבחן לצורך עריכת תסקיר לעונש. שירות המבחן התבקש לבחון מספר פרמטרים ובהם לקיחת אחריות, היעדר פתיחת תיקים חדשים ואפשרות לשלב את הנאשם בהליך טיפולי ככל שיידרש. לבקשת הסנגורית, התבקש שירות המבחן לבחון את האפשרות לבטל את הרשעת הנאשם, כאשר המאשימה הבהירה שתעתור להותיר את ההרשעה על כנה.

בתסקיר ראשון מיום 28.7.2020 המליץ שירות המבחן שלא לבטל את הרשעת הנאשם, ולהשית עליו עונש של מאסר על תנאי ושל"צ. לבקשת הנאשם, נדחה הדיון על מנת לאפשר לו להשלים את ההליך הטיפולי, זאת לאחר שהצהיר בפני בית המשפט, הן בעצמו והן באמצעות באת כוחו, כי בכוונתו "לעשות הכול" על מנת למצותו. בתסקיר משלים מיום 8.3.2021 המליץ שירות המבחן להטיל על הנאשם צו מבחן למשך שנה וחצי לצד צו של"צ בהיקף של 200 שעות כעונש מוחשי-חינוכי. מן הטעם שלא הוצגו מסמכים רלוונטיים המצביעים על פגיעה קונקרטית בנאשם במידה ויורשע, חזר שירות המבחן על המלצתו שלא לבטל את הרשעתו.

בד בבד נתקבלה חוות דעת הממונה על עבודות השירות שמצאה את הנאשם כשיר לבצע עבודות שירות.

ראיות וטיעוני הצדדים לעונש

4. מטעם המאשימה הוגשה תמונה של החבלות שנגרמו למתלוננת (ת/1). מטעם הנאשם הוגשו המסמכים הבאים:

- נ/1 - אישור על כך שלנאשם "קיים מספר ספק של משרד הביטחון" בתור קבלן עבודות גבס וחשמל, ולפיו הנאשם מבצע עבודות על הצד הטוב ביותר. על האישור חתום נגד ניהול לוגיסטיקה.
- נ/2 - אישור על העסקת הנאשם בין התאריכים 16.7.2015-12.9.15 כחשמלאי בחברת "אלקטרופוינט", לשביעות רצון החברה.
- נ/3 - "אישור ספק".
- נ/4 - דרכונים אמריקאים של שניים מילדי הנאשם ותצהיר מטעם גרושתו של הנאשם (לא המתלוננת), לפיו היא מייפה כוחו של הנאשם לקבל החלטות ביחס לטיפול בילדיהם ללא צורך בהסכמתה. יש לציין שעל אף טענת הסנגורית על קיומם של תצהירים הקשורים בבקשת הנאשם לויזה, הרי שמסמכים אלו לא הוגשו בסופו של יום.
- נ/5 - תעודות הסמכה ותעודות אחרות שקיבל הנאשם כחשמלאי.
- נ/6 - דוח מצב טיפול מ"התחלה חדשה" - מרכז לאבחון וטיפול בעוברי חוק, נושא תאריך 3.3.2021.
- נ/7 - מכתב מהמתלוננת, בו ביקשה להקל עם הנאשם הגם שביצע, לדבריה, מעשה חמור. המתלוננת ציינה במכתבה שהעבירות אינן מאפיינות את הנאשם, שמדובר באדם עדין ושומר שלום "שאינו מסוגל לפגוע בזבוב", שמדובר במעידה חד פעמית ושהיא אינה חוששת מפניו. המתלוננת ביקשה שלא "להמיט אסון כלכלי ורגשי" עליה

ועל הילדים המשותפים לה ולנאשם, לגלות חמלה כלפיו ולגזור את דינו באופן הקל ביותר.

5. בטיעוניה לעונש עמדה ב"כ המאשימה על הערכים המוגנים בהם פגע הנאשם ועל הנסיבות החמורות של העבירות, כמתואר בכתב האישום המתוקן. עוד הטעימה כי בתי המשפט מצווים לנקוט ביד קשה נגד המבצעים עבירות של אלימות במשפחה והפנתה לפסיקה המצביעה, לדבריה, על מגמת החמרה בענישה בעבירות אלו. לאור האמור, עתרה ב"כ המאשימה לקבוע מתחם ענישה הולם הנע בין 10 ל-18 חודשי מאסר בפועל. התובעת התנגדה לכל חריגה לקולא ממתחם הענישה, בנימוק שמעשי הנאשם הם בעלי דרגת חומרה גבוהה, כאמור בסעיף 40ד(ב) לחוק. על כך הוסיפה, שהנאשם אינו נוטל אחריות מלאה למעשיו, לא שיתף פעולה באופן מלא בטיפול ועדיין קיים סיכון בעניינו, הגם שהסיכון פחת. משכך, נטען כי המלצת שירות המבחן להסתפק בצו של"צ, לא רק שאינה עולה בקנה אחד עם מדיניות הענישה בעבירות מסוג זה, אלא שהיא אף עומדת בסתירה למתואר בתסקיר. בשים לב לנסיבותיו האישיות של הנאשם, ביקשה התובעת למקם את עונשו של הנאשם בתחתית המתחם העונשי, ולהטיל עליו לצדו מאסר מותנה ארוך, קנס והתחייבות. ממילא התנגדה התובעת לסיים את ההליך בעונש ללא הרשעה.

6. מנגד, עתרה ב"כ הנאשם להימנע מהרשעת הנאשם, וביקשה לאמץ את המלצת שירות המבחן להטיל עליו צו מבחן לצד צו של"צ. הסנגורית ציינה כי לנאשם ילדים קטינים מנישואים קודמים שאמם חיה בארה"ב וכי הנאשם מגדל אותם עם מעורבות מועטה בלבד מצד האם. עוד טענה שבמידה ויורשע לא יוכל הנאשם להוציא ויזה לארה"ב וכפועל יוצא לא יוכל לטוס עם ילדיו לארה"ב. בכל הנוגע לפגיעה אפשרית בנאשם נטען שמאחר שהוא עוסק בעבודות חשמל מזה שנים רבות, בין היתר מול משרד הביטחון, הרי שהרשעה צפויה לפגוע ביכולתו להיכנס למתקנים של משרד הביטחון. הסנגורית הגישה אף היא פסיקה כתמיכה בעתירתה.

עוד נטען מטעם ההגנה כי על אף העובדה שמדובר בעבירות "מכוערות", הרי שהן חריגות בנוף חייו של הנאשם, שמעולם לא הסתבך בפלילים. אשר לעבירה עצמה, נטען שחומרתה נמוכה, כפי שניתן ללמוד מהחבלות הקלות יחסית שנגרמו למתלוננת. נטען כי מדובר באירוע קצר בן 20 שניות, לאחריו לא נזקקה המתלוננת לטיפול רפואי. אשר למצבו האישי של הנאשם, נטען כי הוא מפרנס יחידי של כל משפחתו, ובכלל זה ילדיו מנישואיו הראשונים וילדיו מנישואיו למתלוננת. עוד נטען שהנאשם עבר הליך טיפולי בן 7 חודשים במסגרת מרכז "התחלה חדשה" וכי מאז ביצוע העבירה, לפני כשנתיים וחצי, לא נפתחו נגדו תיקים חדשים. בהיבט השיקומי נטען שעל אף שלאחר המקרה נפרדו הנאשם והמתלוננת, הרי שבעקבות טיפול שעבר הנאשם, שבו השניים לקיים מערכת יחסים זוגית מכבדת וטובה יותר מבעבר. בנסיבות אלו, ובהינתן הודאת הנאשם, לקיחת האחריות, החרטה הכנה שהביע וכלל המאמצים שהשקיע בשיקומו, טענה הסנגורית כי אין אינטרס ציבורי להטיל עליו עונש מאסר ולהפוך את ששת ילדיו לנטל על החברה, אלא יש לשקמו ולהחזירו לחברה כאזרח מתפקד. משכך, עתרה הסנגורית לבטל את הרשעת הנאשם ולאמץ את המלצת שירות המבחן בעניין העונש.

7. הנאשם ניצל את זכות המילה האחרונה לצורך בקשת סליחה מהמתלוננת, והודה בחומרת מעשיו. לדבריו, לאחר האירוע הוא לא הצליח להסתכל למתלוננת בעיניים ועזב את הבית עקב הבושה שחש. מאז המקרה עשה הנאשם כל שביכולתו כדי להחזיר את האמון של אשתו בו, ובכלל זה השתלב בטיפול פרטני וקבוצתי. הנאשם ביקש להתחשב בכך שהמתלוננת נמצאת בחל"ת מזה שנה והוא המפרנס היחיד של המשפחה, וביקש לתת לו הזדמנות שנייה

"לשים את המעשה הזה מאחורינו ולהמשיך בחיים הרגילים שלנו להתמקד בטיפול בילדים". לבסוף ציין כי כיום המערכת הזוגית שלו ושל המתלוננת טובה בהרבה.

סוגיית ביטול ההרשעה

8. אקדים ואומר שלאחר שבחנתי את טיעוני הצדדים, הגעתי לכלל מסקנה כי מקרה זה אינו נמנה על החריגים המאפשרים הימנעות מהרשעת הנאשם בדין.

פעמים רבות נדרש בית המשפט לעסוק בסוגיה של ביטול הרשעה, זאת על אף ההלכה הברורה שנקבעה בהלכת כתב [ע"פ 2083/96 כתב נ' מדינת ישראל (21.8.1997) (להלן: עניין כתב)], לפיה סופו של הליך פלילי להסתיים, בהעדר טעמים חריגים, בתוצאה של הרשעה. כזכור, בבסיס ההלכה עומדות הנמקות שונות, ובהן העברת מסר של הרתעה הן ליחיד והן לרבים, מתן ביטוי לפסול שבמעשה בעיני החברה, ואפשרות להטיל עונש מרתיע במידת הצורך. לא יפלא אפוא, שנוכח עקרונות חשובים אלה, נקבע כי האפשרות לחרוג מהם תיעשה רק במקרים שהוגדרו "...יוצאי-דופן, בהם אין יחס סביר בין הנזק הצפוי לנאשם מן ההרשעה לבין חומרתה של העבירה" (עניין כתב). עוד נקבע שהימנעות מהרשעה אפשרית בהצטברותם של שני תנאים: האחד, סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה, ובתנאי שהדבר לא יוביל לפגיעה מהותית בשיקולי ענישה אחרים. השני, כי על הרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם, כאשר דרישת הפסיקה היא להוכחת קיומו של נזק קונקרטי שיפגע בסיכויי השיקום כתוצאה מההרשעה.

9. אשר לטיב הדרישה לקיומו של נזק קונקרטי, מוטלת על הטוען לביטול ההרשעה החובה להצביע על "פגיעה קשה וקונקרטית בסיכויי שיקומו", ועליו לבסס טענתו זו בתשתית ראייתית מתאימה. בעניין זה נקבע ש"אין די בהצגת הסכם עבודה, לפיו הרשעה בפלילים עשויה להשליך על תעסוקתו העתידית של המבקש" [רע"פ 7224/14 פרנסקי נ' מדינת ישראל, בפסקה 10 (10.11.2014)]. דברים ברוח זו נקבעו גם ברע"פ 9118/12 פריגין נ' מדינת ישראל (01.01.2013), שם הודגש שלא ניתן לבסס את טענת הפגיעה הקונקרטית בדרך של העלאת אפשרויות תיאורטיות עתידיות [וראו גם: רע"פ 5018/18 בוזגלו נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (21.10.2018); רע"פ 3589/14 לוזון נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (10.6.2014); רע"פ 1097/18 בצלאל נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (18.04.2018)].

10. בפסיקה עקבית של בית המשפט העליון מהשנים האחרונות, נדחו פעם אחר פעם ניסיונות שונים שנעשו על מנת להגמיש את הכללים שנקבעו בפסיקה לצורך הימנעות מהרשעה, לקעקע את ההלכה הקיימת, או להוביל לביטולה [רע"פ 6403/18 הרוש נ' מדינת ישראל, בפסקה 9 (28.11.2018); רע"פ 6819/19 סרוסי נ' מדינת ישראל, בפסקה 13 (28.10.2019); רע"פ 2327/19 אדוארדו נ' מדינת ישראל, בפסקה 11 (19.5.2019); רע"פ 1240/19 לוי נ' מדינת ישראל בפסקה 8 (24.3.2019); רע"פ 2937/20 וואלפא נ' מדינת ישראל (19.5.2020)].

11. זהירות יתר בהחלטה אם לבטל הרשעתו של נאשם נדרשת בעבירות של אלימות בתוך המשפחה, הנתפסות כעבירות בעלות חומרה מיוחדת, שיש להוקיען ולהטיל בגינן ענישה מרתיעה. נוסף על כך מדובר בעבירות שלמרבה

הצער הופכות נפוצות ונפוצות, חוצות מגזרים, דתות ושכבות אוכלוסייה. נוכח האמור, סיום הליך מסוג זה ללא הרשעה יקשה להטיל עונשים מרתיעים או צופים פני עתיד באופן שאף יפגע ביכולת לספק רשת הגנה, ולו מינימלית לקורבנות העבירה. בשל כל אלו נקבע הכלל לפיו בסוג זה של עבירות ייסוגו נסיבותיו האישיות של הנאשם מפני האינטרס הציבורי הכללי. יפים בעניין זה דברי השופט (כתוארו אז) ס' ג'ובראן, ברע"פ 6577/09 צמח נ' מדינת ישראל (20.8.2009):

"עבירות האלימות והאיומים ככלל, וכנגד בנות זוג בפרט, הפכו זה מכבר לרעה חולה אשר בתי המשפט מצווים להיאבק בה. נכון הוא אומנם כי אין בכך כדי 'להוציא' את נסיבותיו האישיות של הנאשם הקונקרטי מן המשוואה ואולם דורש הדבר מתן משנה תוקף לאותם אינטרסים של גמול ושל הרתעה, הן של העבריין עצמו והן של עבריינים בכוח".

ברוח אמירות אלו נקבע ברע"פ 1107/06 י' ע' נ' מדינת ישראל (לא פורסם):

"קיים אינטרס ציבורי ראשון במעלה להילחם בנגע של האלימות שפשתה בקרבנו, על מערכת המשפט להיות רגישה לצרכיה של החברה, שבמסגרתה היא פועלת, ומשכך עליה להקפיד הקפדה יתרה, כי הענישה תהיה הולמת ויעילה".

דברים נכוחים אלו כאילו נכתבו היום ודומה שאין חדש תחת השמש. הנה כי כן, הימנעות מהרשעה בעבירות מסוג זה עלולה להעביר מסר סלחני ושגוי, הפוגע בעקרון הרתעת היחיד והרבים, ואינה מאפשרת להטיל ענישה "הולמת ויעילה".

12. ומן הכלל אל הפרט. עבירות האלימות במקרה שלפנינו אינן נמצאות ברף חומרה גבוה. ואולם, מנגד, יש לדחות את הטענה לפיה רף החומרה בהן נמוך, זאת בשים לב לנוסח האיום (הנאשם איים על בת זוגו שיכניס לעינה מפתחות); לברוטליות שבמעשיו (מיד לאחר האיום הטיח הנאשם את ראשה של אשתו ברכב לעיני ילדיהם הקטינים שזעקו לנאשם לחדול ממעשיו); החזרתיות שבמעשיו לאורך האירוע (גם לאחר שצלצלה המתלוננת למשטרה, הנאשם לא הורתע, אלא איים שירצח אותה, ואף נתן לה מכה נוספת בראשה). מדובר באלימות של ממש שגרמה לנאשמת חבלות כעולה מ-1/1, המצביעות על הכוח הרב שהפעיל הנאשם על המתלוננת, הגם שהיא לא נזקקה לטיפול רפואי.

בשים לב לכל האמור, נחה דעתי כי סוג העבירות ונסיבות ביצוען אינם מאפשרים וויתור על הרשעת הנאשם כנדרש בתנאי הראשון שנקבע בעניין כתב.

13. על אף שניתן היה לעצור את הדיון בנקודה זו נוכח המסקנה אליה הגעתי, מצאתי להתייחס בקצרה למבחן השני שנקבע בעניין כתב - הוכחת קיומה של פגיעה חמורה בשיקום הנאשם, שביטוייה בהוכחת נזק קונקרטי שייגרם לו כתוצאה מהרשעתו.

שתי טענות מרכזיות בפי הנאשם; האחת, שהותרת ההרשעה על כנה תוביל לאובדן מקום עבודתו, מהטעם שהוא מספק שירותים למשרד הביטחון ונדרש להיכנס למתקנים של המשרד. השנייה, שככל שישורשע לא יוכל להוציא

ויזה לארה"ב ולטוס עם ילדיו הקטינים לאמם, המתגוררת בארה"ב.

14. לאחר שעיינתי במסמכים שצירף הנאשם, לא מצאתי שיש בהם כדי לתמוך בטענותיו. ביחס לטענה בדבר פגיעה בתעסוקת הנאשם - הנאשם הציג אישור לכך שהוא ספק של משרד הביטחון, ואולם, באישור לא צוין דבר על כך שתשלל מהנאשם האפשרות לספק שירותים למשרד הביטחון ככל שיורשע.

מעבר לאמור, ניתן להשוות את מצבו של הנאשם לזה של נאשם העובד בעבודה הטעונה רישוי, לגביו נקבע, שראוי שדבר הרשעתו יהיה גלוי על מנת ששיקול הדעת בשאלה אם להמשיך להעסיקו, או אם לחדש את רישונו, תיוותר בידי הגורמים המוסמכים [ראו והשוו: רע"פ 1240/19 לוי נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (24.3.2019) רע"פ 5018/18 בוזגלו נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (21.10.2018); רע"פ 923/19 פלונית נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (2.4.2019); רע"פ 68650-07-20 (מרכז) דורושנקו נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (3.11.2020) (לא פורסם)]. הנה כי כן, ככל שמעשיו של הנאשם וסוג העבירות בהן הורשע, מהוות מכשול לקבלו לעבודה מסוימת, במנותק מהשאלה אם ההליך הפלילי הסתיים בדרך של הרשעה או ללא הרשעה, מן הראוי שהמעסיק יהיה מודע לכך, ואל לו לבית המשפט להיות שותף להסתרת פרט מידע זה [ראו והשוו: רע"פ (ב"ש) 36257-09-20 מדינת ישראל נ' טויזר (21.4.2021) (להלן: עניין טויזר)].

על כך יש להוסיף שהנאשם לא הניח תשתית ראייתית נוספת לפגיעה במקום עבודתו, ודי בכך כדי לדחות טענתו זו [רע"פ 6756/14 חמו נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (15.1.2015)]. עוד יש לזכור ש"נזק קונקרטי" אין משמעו בהכרח, שהנאשם לא יוכל להמשיך לעבוד באותו מקום עבודה שהוא מעוניין להמשיך לעבוד בו, אלא שלא יוכל למצוא עבודה המתאימה לנתוניו" (עניין טויזר). טענה מעין זו לא הוכחה על ידי הנאשם.

15. אשר לטענה בדבר היעדר אפשרות להוציא ויזה ככל שהנאשם יורשע - הנאשם לא הציג כל מידע המלמד על כך שבמידה ויורשע בדיון תישלל ממנו האפשרות להוציא ויזה לארצות הברית, ואף לא הציג מסמך כלשהו המאשר שאכן הגיש בקשה בפועל. הנאשם אף לא הצביע על צורך חריג בהוצאת הוויזה, שהרי ילדיו אינם מתגוררים בארה"ב, אלא מתגוררים עמו בארץ. מטעם הנאשם אף הוגש תצהיר של אמם של הקטינים, לפיו היא מייפה את כוחו של הנאשם לטפל בילדים בכל דבר ועניין, ללא צורך בהסכמה נוספת מצדה. אשר לטענת הנאשם לפיה לא יוכל ללוות את ילדיו לבקר את אמם בארה"ב - הרי שפגיעה שכזו אינה מהווה פגיעה ממשית בשיקומו או בעתידו של הנאשם, בפרט בהינתן כי הילדים יוכלו להסתייע במלווה אחר במהלך ביקור אמם.

16. גם בפסיקה שהוגשה מטעם ההגנה בנושא זה אין כדי לסייע לנאשם, שכן אין מדובר באותן נסיבות: בת"פ 10041-09-17 מדינת ישראל נ' אשורי (25.9.2019) מדובר בנאשם שהורשע בעבירות באיומים ותקיפת בת זוג בנסיבות קלות בהרבה, כאשר אותו נאשם היה זקוק לוויזה כדי לבקר את ילדיו שהתגוררו בחו"ל; בעפ"ג (מרכז-לוד) 45248-07-16 לוי נ' מדינת ישראל (2.4.2017), דובר בנאשם שהורשע בעבירה של העסקת שב"ח. אותו נאשם נדרש לנהל סניף של חברה בארה"ב, ולפיכך נזקק לוויזת שהייה למדינה זו.

גם מפסקי הדין הנוספים שהוגשו לא ניתן ללמוד גזרה שווה לעניינו. כך, חלק מפסקי הדין עוסקים בעבירות שאינן עבירות אלימות במשפחה ונסיבותיהם קלות מנסיבות העבירות דנן. באותם פסקי דין שעסקו בתחום של אלימות במשפחה, רף החומרה היה נמוך יותר מהמקרה שלפנינו. בחלק מהמקרים הוכח קיומו של נזק קונקרטי שייגרם לשיקומו של הנאשם ככל שיורשע. במאמר מוסגר אציין שבפסיקה שהוגשה מטעם ההגנה לצורך קביעת מתחם הענישה, ניתן למצוא דוגמאות למקרים בהם נדחו ערעורים של נאשמים על הרשעתם בדין בעבירות שבוצעו בנסיבות הדומות לעניינו (ראו בהמשך סעיף 25 לגזר דין זה).

17. בשולי הדברים יש לציין שגם שירות המבחן לא המליץ על ביטול ההרשעה, מן הטעם שהנאשם לא המציא מסמכים רלוונטיים. על אף שמסמכים שונים הוצגו בהמשך לבית המשפט, מצאתי שאין בהם די, כמפורט לעיל.

18. נוכח כל האמור, מצאתי לדחות את בקשת הנאשם לסיים את ההליך בעניינו תוך ביטול ההרשעה.

מתחם העונש ההולם

19. קביעת מתחם העונש ההולם לאירוע הפלילי נעשית בהתאם לעיקרון ההלימה, היינו, קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמתו של הנאשם, לבין סוג ומידת העונש המוטל עליו. לשם קביעת מתחם הענישה ההולם, בהתאם לעקרון ההלימה, יש להתחשב בערך החברתי שנפגע, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנוהגת ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

20. במעשיו פגע הנאשם בשלום המתלוננת ובזכותה לכבוד ולביטחון בתוך התא המשפחתי. כפי שציינתי בפרק העוסק בסוגיית ביטול ההרשעה, בשנים האחרונות ניכרת מגמה של החמרה בענישה כלפי אלו הנוקטים באלימות במסגרת התא המשפחתי [רע"פ 6464/18 פלוני נ' מדינת ישראל (14.10.2018)].

21. הואיל ועמדתי על נסיבות ביצוע העבירות במסגרת הפרק העוסק בביטול הרשעה, לא ארחיב בגינן, ודי אם אזכיר שמדובר באיומים שבוצעו בשתי הזדמנויות שונות, באלימות שננקטה אל מול עיניהם של ילדיהם הקטינים של הנאשם והמתלוננת, שהפצירו בנאשם שיחדל ממעשיו שעה שאמם זועקת לעזרה. גם כאשר צלצלה המתלוננת למשטרה לא חדל הנאשם ממעשיו, איים על המתלוננת והכה אותה שוב. מעשי הנאשם הותירו סימני חבלות במתלוננת, הגם שלא דובר באלימות ברף חומרה גבוה.

מדיניות הענישה

22. מנעד הענישה בעבירות אלימות בכלל, ואלימות בתוך המשפחה בפרט, הוא רחב ביותר, ויעידו על כך פסקי הדין הרבים שהוגשו מטעם ב"כ הצדדים. מטעם המאשימה הוגשו מספר פסקי דין, שעל אף שנסיבות המקרים המתוארים בהם חמורים מהמקרה שלפנינו, נקבעו בהם מתחמי ענישה נמוכים מהמתחם לו עתרה המאשימה, ובסופו של יום הושת עליהם עונש קל מהעונש לו עתרה המאשימה במקרה שלפנינו [ראו לדוגמה עפ"ג (מרכז-לוד) 24970-08-12 הרשקוביץ נ' מדינת ישראל (11.11.2012)], במסגרתו אושר עונש של 8 חודשי מאסר בפועל לנאשם

שדחף את אשתו שעה שהחזיקה בבתם הפעוטה, גרר אותה לאמבטיה, שם משך בשערות ראשה, הכה אותה בראשה עם ידיו וירק עליה. בעפ"ג (מרכז-לוד) 40581-08-20 אלולו נ' מדינת ישראל (17.11.2020), אושר עונש של 14 חודשי מאסר בפועל לנאשם שהורשע בעבירה של תקיפת בת זוג, לאחר שבעקבות ויכוח עם ארוסתו, סטר לה, הפיל אותה ארצה והכה אותה בכל חלקי גופה כשהיא שרועה על הקרקע. כשהתרחקה המתלוננת, אחז בראשה ומשכה לכיוונו. בבית המשפט המחוזי אושר מתחם ענישה הנע בין מספר חודשי מאסר בפועל לבין 18 חודשי מאסר. בעפ"ג (מרכז-לוד) 22674-12-19 אבו סלימאן נ' מדינת ישראל (25.2.2020), הושת עונש של 11 חודשי מאסר בפועל כעונש עיקרי על נאשם שחבט באשתו מספר פעמים במכות אגרופ לראשה לנגד עיניהם של עוברי אורח ושניים מילדיהם הקטינים. גם לאחר שהורחק הנאשם מהמתלוננת שב ותקף אותה במכות בכתפה ובידה וחדל ממעשיו רק כאשר שוטר הרחיקו ממנה. באותו מקרה אושר מתחם ענישה הנע בין מספר חודשי מאסר בפועל ועד 18 חודשי מאסר.

23. מנגד, הוגשו מטעם ההגנה פסקי דין רבים בהם הושתו עונשים קלים בדמות מאסרים מותנים ושל"צ. ראו לדוגמא: ע"פ (י-ם) 28138-02-16 ח' ל' נ' מדינת ישראל (7.9.2016), בו נדחה ערעור הנאשם שכוון כלפי הרשעתו בדין ואושר עונש של של"צ ומאסר מותנה לנאשם שדחף את אשתו וחבט את גופה לקיר באופן שהותיר בה סימני חבלות על זרועותיה, פניה ובטנה. מתחם הענישה שנקבע בבית משפט השלום נע בין מאסר על תנאי לבין 6 חודשי מאסר שניתן לרצותם בעבודות שירות; ברע"פ 5860/15 פלוגית נ' מדינת ישראל (7.9.2015), נדחתה בקשת רשות ערעור שנסבה על הרשעת הנאשמת בדין. הנאשמת הורשעה בכך שחבטה בטלפון הנייד של בעלה לשעבר בנוכחות בנם הקטין ובהמשך שרטה את המתלון בחזהו, בשפתו ובזרועו השמאלית. על הנאשמת הוטל עונש של מאסר מותנה בן 3 חודשים. בעפ"ג (י-ם) 11194-01-16 מדינת ישראל נ' פלוגי (6.12.2016), נדון עניינו של נאשם שהורשע בשלוש עבירות של תקיפה הגורמת חבלה של ממש כלפי בת זוג. בשניים מהאישומים תואר כי הנאשם סטר לאשתו (בשתי הזדמנויות בכל אישום) וגרם לה לאודם או לסימן כחול בלחיה, כשבאחד מהם גם משך בשערותיה. באישום נוסף גרר הנאשם את המתלוננת מהמיטה למטבח, משך אותה בחוזקה וכתוצאה נחבט ראשה במקרה והיא נפלה ונחבלה בראשה. בעודה על הרצפה בוכה, בעט בה הנאשם. ערעור המדינה על ביטול הרשעת המערער התקבל תוך שבית המשפט קבע כי חרף ההליך השיקומי-טיפולי שעבר הנאשם, חומרת העבירות מחייבת הרשעה. הערעור על קולת העונש, נדחה אמנם, אולם בית המשפט שלערעור מצא להדגיש: "...לא בלי לבטים סבורים אנו, כי אין מקום להתערב ברכיבי הענישה, זולת הוספת רכיב של מאסר על-תנאי. ייתכן, כי הרף התחתון של מתחם הענישה ההולם הוא מאסר בעבודות שירות, ובמקרים חריגים וקיצוניים ניתן להסתפק בשירות לתועלת הציבור בהיקף נרחב. ואולם איננו קובעים מסמרות בעניין זה, ולו מן הטעם שאין זו דרכה של ערכאת ערעור להחמיר בדינם של נאשמים אלא בנסיבות חריגות".

24. על מנת שלא להאריך לא אתייחס לכל פסקי הדין שהוגשו מטעם הנאשם, ודי אם אציין שחלק ניכר מהם עוסקים במקרי תקיפה בנסיבות קלות מעניינינו. מעבר לאמור, לידי, בנסיבות המקרה שלפנינו קביעת מתחם ענישה שתחתיתו מאסר על תנאי ושל"צ כעונש מוחשי, אינה עולה בקנה אחד עם עקרון ההלימה ועלולה לפגוע קשות בעיקרון ההרתעה. מנגד, מצאתי שמתחם הענישה שהוצע על ידי המאשימה מחמיר עם הנאשם יתר על המידה, ודי אם אפנה לפסקי הדין אותם הגישה המאשימה עצמה בתמיכה לעמדתה.

25. אשר על כן, בהתחשב בערכים המוגנים שנפגעו, במידת הפגיעה בהם, בנסיבות ביצוע העבירות, ובמדיניות הענישה הנוהגת, אני קובע כי מתחם העונש ההולם בעניינינו נע בין 4 חודשי מאסר שיכול וירוצו בעבודות שירות לבין 12 חודשי מאסר בפועל.

קביעת עונשו של הנאשם - נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות

26. הנאשם כבן 45 ונמצא בזוגיות עם המתלוננת למעלה מעשור. בחודשים האחרונים חידשו השניים את הקשר הזוגי, בעקבות הליך שיקום שעבר הנאשם, לאחר שנפרדו לזמן קצר בעקבות האירוע. לבני הזוג שלושה ילדים משותפים ולכל אחד מהם ילדים ממערכת יחסים קודמת: למתלוננת ילד אחד ולנאשם שני ילדים מגרושתו המתגוררת בארה"ב. מכאן, שהטלת עונש מאסר, לרבות מאסר שירוצה בדרך של עבודות שירות תפגע בנאשם ובמשפחתו. הנאשם נעדר הרשעות קודמות, סיים 13 שנות לימוד, ושירת שירות צבאי מלא כראש צוות בחיל האוויר. מזה שנים רבות שומר על יציבות תעסוקתית בתחום עבודות החשמל ומספק שירות לחברות תעשייתיות גדולות.

27. מתסקירי שירות המבחן (מימים 28.7.2020 ו-8.3.2021) עולה שהנאשם שלל בתחילת הדרך נזקקות טיפוליות, והתקשה ליטול אחריות באופן מלא על מעשיו, הגם שהביע נכונות לשאת בעונש שייגזר עליו. מהתסקיר הראשון עלה שהנאשם נעדר רצון ויכולת להתבוננות עצמית, ונעדר אמפטיה והבנה לפגיעה בבת זוגו ובילדיו שנכחו באירוע. לאור האמור, העריך שירות המבחן כי קיים סיכון להישנות עבירות בעתיד, והמליץ להטיל עליו עונש של מאסר על תנאי ושל"צ בהיקף של 200 שעות.

28. בתסקיר משלים, שהוגש בחלוף מספר חודשים, הפנה שירות המבחן לשינוי שחל בגישת הנאשם ביחס לעבירות, כאשר הפעם צוין שהוא לוקח אחריות על מעשיו ומצליח להתייחס באופן ביקורתי לבחירותיו. לדברי הנאשם, הוא איבד שליטה על מעשיו בשל תחושות כעס ולחץ, ונהג באלמנטים שאינם מאפיינים אותו בדרך כלל. הנאשם הביע רצון בפני שירות המבחן להיעזר בגורמי מקצוע טיפוליים, ואף השתלב בחודש נובמבר 2020, מיוזמתו, בטיפול במרכז "התחלה חדשה". מתסקיר המבחן, כמו גם מ-6/נ - דוח מצב טיפול מ"התחלה חדשה" - עולה שהנאשם המשיך לקחת חלק פעיל בטיפול קבוצתי במסגרת המרכז עד מועד כתיבת הדוח, הגיע למפגשים באופן סדיר, והביע מוטיבציה להמשיך טיפול. נוכח כל האמור, המליצו גורמי המקצוע שהנאשם ימשיך בטיפול שנה נוספת. הנאשם הדגיש את חשיבות הטיפול עבורו ואת רצונו להמשיך ולקבל תמיכה טיפולית-שיקומית.

29. משיחה שקיים שירות המבחן עם המתלוננת אישרה המתלוננת שמערכת היחסים הזוגית בינה לבין הנאשם השתפרה, באופן המפורט בתסקיר. לדבריה, הנאשם מגלה מתינות בתגובותיו, מווסת יותר מבעבר והיא אינה חשה מאוימת מפניו.

30. הגם שצוין שהנאשם נמצא בתחילת דרכו הטיפולית ומתקשה עדיין לזהות מצבי סיכון, שירות המבחן העריך כי שילובו בטיפול ויכולתו להיעזר בגורמי המקצוע, שיקום המערכת הזוגית בין הנאשם למתלוננת והיעדר תיקים חדשים - מצביעים כולם על הפחתה בסיכון הנשקף ממנו. לאור האמור, המליץ שירות המבחן להטיל על הנאשם צו מבחן למשך שנה וחצי לצד של"צ בהיקף של 200 שעות.

31. אין חולק על כך שהנאשם עבר כבר דרך מאז ביצוע העבירות ועד היום, כאשר לשינוי זה יש לתת ביטוי בעונש שייגזר עליו בסופו של יום. נוסף על כך, יש לזקוף לטובת הנאשם את הודאתו והיכנסו בזמן שיפוטי, עברו הנקי וכן היותו אב לשני ילדים קטינים ממערכת יחסים קודמת ומפרנס של יתר בני המשפחה. הנאשם נמצא אמנם בתחילתו של ההליך השיקומי, אולם ניתן לראות שהטיפול נותן אותותיו במערכת הזוגית בין בני הזוג, כפי שאף עולה מדברי המתלוננת. לאור כל האמור, ובשים לב לפוטנציאל השיקום, מצאתי לחרוג לקולא ממתחם הענישה. על אף האמור, סבורני שהסתפקות בעונש שאינו כולל, לכל הפחות, רכיב של מאסר בעבודות שירות, עלול לפגוע בעיקרון ההרתעה, שהוא צו השעה בעבירות מסוג זה. בעניין זה אפנה לע"פ 3011/17 פרץ נ' מדינת ישראל (31.1.2019), בו נקבע, בין היתר:

"ואולם, לדאבון הלב, בתחום האלימות נגד נשים מצד בני זוג וקרוביהן עולם כעוולתו נוהג.

במצב דברים זה ענישה מחמירה נגד בני זוג אלימים הייתה ועודנה צורך השעה, ועובדה מצערת זו מפחיתה את המשקל שניתן לייחס לשיקולי ענישה אחרים, כדוגמת נסיבותיו האישיות של המערער".

32. מאחר שאין במעשי הנאשם היבטים כלכליים, וכאשר בני הזוג חיים היום ביחד, לא מצאתי להטיל עליו עונש של קנס או התחייבות.

33. אשר על כן, אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 2 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות שיבוצעו ב"מוקד שליחים ראשון לציון" ברחוב אליהו נתן 20, ראשל"צ. מאחר שהמועד המומלץ לתחילת ריצוי עבודות השירות חלף זה מכבר, יהא על הנאשם להתייצב במשרדי הממונה על עבודות שירות מחוז מרכז לצורך קליטה והצבה ביום 8.6.2021 לא יאוחר מהשעה 8:00, כשהוא מצויד בתעודה מזהה ובגזר הדין. מובהרת לנאשם חובת שיתוף הפעולה עם הממונה ועם מקום ההשמה, וכי כל חריגה מהכללים יכול ותוביל להפקעת עבודות השירות ולריצוי יתרת התקופה בדרך של מאסר ממש.

ככל שנוכח חלוף הזמן יבקש הממונה לשנות את מקום ההשמה, יוכל לפנות לבית המשפט בבקשה מתאימה.

ב. מאסר למשך 4 חודשים, אותו לא ירצה הנאשם אלא אם יעבור בתוך תקופה של 3 שנים מהיום על עבירת אלימות או איומים.

ג. צו מבחן למשך 18 חודשים.

מובהר לנאשם שכלל שלא יעמוד בצו המבחן, יוחזר עניינו לבית המשפט וניתן יהיה להטיל עליו עונש אחר, לרבות מאסר בפועל.

34. ניתן בזאת צו כללי למוצגים.

35. ערבויות והפקדות שניתנו במסגרת הליכי המעצר הקשורים לתיק זה ישמשו לצורך הבטחת ריצוי עונש המאסר בעבודות שירות. עם תחילת ריצוי עונש זה, יושב הכסף לידי הנאשם, כפוף לכל מניעה חוקית אחרת, לרבות עיקול.

36. המזכירות תעביר העתק גזר הדין לשירות המבחן ולממונה על עבודות השירות.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד בתוך 45 ימים מהיום.

ניתן היום, י"ט סיוון תשפ"א, 30 מאי 2021, בנוכחות הצדדים.

